

הגדרת בשר לענין איסור בשר וחלב

1. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קיג עמוד א

ר"ע אומר: חיה ועוף אינם מן התורה, שנאמר לא תבשל גדי בחלב אמו ג' פעמים, פרט לחיה ולעוף ובהמה טמאה. רבי יוסי הגלילי אומר: נאמר לא תאכלו כל נבלה, ונאמר לא תבשל גדי בחלב אמו, את שאסור משום נבלה - אסור לבשל בחלב, עוף שאסור משום נבלה, יכול יהא אסור לבשל בחלב - ת"ל: בחלב אמו - יצא עוף שאין לו חלב אם.

2. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קטז עמוד א

רבי יוסי הגלילי אומר: נאמר לא תאכלו. מאי איכא בין רבי יוסי הגלילי לרבי עקיבא! איכא בינייהו חיה, רבי יוסי הגלילי סבר: חיה דאורייתא, ור' עקיבא סבר: חיה דרבנן; איבעית אימא: עוף איכא בינייהו, ר' עקיבא סבר: חיה ועוף אינן מן התורה - הא מדרבנן אסירי, ור' יוסי הגלילי סבר: עוף אפילו מדרבנן נמי לא אסיר; תניא נמי הכי: במקומו של רבי אליעזר היו כורתין עצים, לעשות פחמין לעשות ברזל. במקומו של רבי יוסי הגלילי היו אוכלין בשר עוף בחלב.

3. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קג עמוד ב - דף קד עמוד א

מתני'/. כל הבשר אסור לבשל בחלב - חוץ מבשר דגים וחגבים. ואסור להעלות עם הגבינה על השלחן - חוץ מבשר דגים וחגבים. הנודר מן הבשר מותר בבשר דגים וחגבים. גמ'. הא עוף - אסור מדאורייתא, כמאן - דלא כרבי עקיבא, דאי רבי עקיבא, האמר: חיה ועוף אינו מן התורה. . . רב. אשי אמר: כולה ר"ע היא, והכי קאמר: כל הבשר אסור לבשל בחלב, מהן מדברי תורה, ומהן מדברי סופרים, חוץ מבשר דגים וחגבים - שאינם לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים.

4. רמב"ם הלכות ממרים פרק ב

הלכה ט

הואיל ויש לבית דין לגזור ולאסור דבר המותר ויעמוד איסורו לדורות וכן יש להן להתיר איסורי תורה לפי שעה מהו זה שהזהירה תורה לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו, שלא להוסיף על דברי תורה ולא לגרוע ג מהן ולקבוע הדבר לעולם בדבר שהוא מן התורה בין בתורה שבכתב בין בתורה שבעל פה, כיצד הרי כתוב בתורה לא תבשל גדי בחלב אמו מפי השמועה למדו שזה הכתוב אסור לבשל ולאכול בשר בחלב, בין בשר בהמה בין בשר חיה אבל בשר העוף מותר בחלב מן התורה, אם יבוא בית דין ויתיר בשר חיה בחלב הרי זה גורע, ואם יאסור בשר העוף ויאמר שהוא בכלל הגדי והוא אסור מן התורה הרי זה מוסיף, אבל אם אמר בשר העוף מותר מן התורה ואנו נאסור אותו ונודיע לעם שהוא גזרה שלא יבא מן הדבר חובה ויאמרו העוף מותר מפני שלא נתפרש כך החיה מותרת שהרי לא נתפרשה, ויבא אחר לומר אף בשר בהמה מותרת חוץ מן העז, ויבא אחר לומר אף בשר העז מותר בחלב פרה או הכבשה שלא נאמר אלא אמו שהיא מינו, ויבא אחר לומר אף בחלב העז שאינה אמו מותר שלא נאמר אלא אמו, לפיכך נאסור כל בשר בחלב אפילו בשר עוף, אין זה מוסיף אלא עושה סייג לתורה וכן כל כיוצא בזה. +/השגת הראב"ד/ הואיל ויש לב"ד לגזור ולאסור וכו'. א"א כל אלה ישא רוח שכל דבר שגזרו עליו ואסרוהו לסייג ולמשמרת של תורה אין בו משום לא תוסיף אפילו קבעוהו לדורות ועשאוהו כשל תורה וסמכוהו למקרא כדאשכחן בכמה דוכתי מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא ואם גרע לפי צורך שעה כגון אליהו בהר הכרמל אף זה דבר תורה הוא עת לעשות לה' הפרו תורתך, ולא תמצא איסור מוסיף אלא במצות עשה כגון לולב ותפילין וציצית וכיוצא בהן בין לשעה בין לדורות בין שקבעה בדבר תורה בין שלא קבעה. +

5. תוספות מסכת חולין דף קד עמוד ב

עוף וגבינה אין בשר וגבינה לא - והעולם נהגו שלא לאכול גבינה אחר בשר כלל ואפילו אחר עוף ואף על גב דתני אגרא עוף וגבינה נאכלין באפיקורן דמשמע עוף תחלה דילמא משום דסבר בשר עוף בחלב לאו דאורייתא ולא קיימא לן הכי

6. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט

הלכה ו

. . . . אבל המבשל בשר מתה או חלב וכיוצא בהן בחלב לוקה על בשולו ואינו לוקה על אכילתו משום בשר בחלב, שאין איסור בשר בחלב חל על איסור נבילה או איסור חלב, שאין כאן לא איסור כולל ולא איסור מוסיף ולא איסור בת אחת.

7. פירוש המשנה לרמב"ם מסכת כריתות פרק ג

ויש במה שנשאנו ונתננו עכשיו נקודה נפלאה אנו מייעדין עלי' לפי שהיא מפתח לענינים אחרים ומוסף על מה שיש בה מדקדוק העיון וזה, שידועה הוא שבשר בחלב אסור בהנאה והחלב דרך בישול מותר בהנאה לכשיבושל החלב עם החלב למה אינו חל איסור בשר בחלב על איסור חלב והוא ההיקש בנבלה שהוא איסור מוסיף כמו שאמרנו כאן בחלב הקדשים ונתחייב על אכילתו מעילה לפי שניתוסף בו איסור הנאה. והתשובה ע"ז שבשר בחלב נאסר בהנאה מפני שאסרו הכתוב לאכילה כמו שהקדמנו שכל איסור האכילה אסור בהנאה עד שיפרט לך הכתוב ואין שם כתוב שאסור אכילתו וכתב איסור הנאתו רק שני הענינים יחד הם איסור ב"ב, ולפיכך כשאנו אומרים אין איסור חע"א לא יחול איסור ב"ב על איסור נבלה ולא הי' אסור בהנאה אבל הוא מותר בהנאה והאוכל ממנו לוקה משום נבלה ואין שם איסור ב"ב כל עיקר לפי שלא חל, ולא תהי' הקושיא.